

MUZICIENI ÎN TEXTE ȘI DOCUMENTE (XV)

Societatea Compozitorilor Români (1920)

Viorel Cosma

Împlinirea celor 90 de ani de la fondarea *Societății Compozitorilor Români* (1920) ne oferă prilejul de a da la iveală o serie de documente inedite privind activitatea instituției bucureștene între anii 1920-1948, precum și un set de scrisori ale unor membri ai Societății referitoare la culegerea melodiilor populare de către *Arhiva de Folclor*, inițiată de Constantin Brăiloiu în 1928.

Trei procese-verbale, semnate de George Enescu, referitoare la Adunările Generale din 1930 și 1943, precum și o ședință de Comitet din 19 octombrie 1931, dezvăluie un fapt mai puțin cunoscut: patronajul Societății Compozitorilor Români de către Casa Regală (regele Carol al II-lea și regele Mihai I) „Se hotărăște ca la manifestațiile jubiliare (din 1930 - n.n.) să fie poftite M. S. Regele, care a arătat un deosebit interes pentru activitatea Societății, familia regală, oficialitatea și presa” - notează secretarul Adunării Generale din 5 octombrie 1930, compozitorul Simeon Nicolescu.

În cel de al doilea Proces-Verbal se precizează gestul lui George Enescu de a solicita un sprijin material

pentru tipărirea creației autohtone: „Președintele aduce la cunoștința Comitetului că, fiind invitat la masă de M. S. Regele, acesta s-a interesat de lucrările S. C. R. și dând ascultare celor spuse de președinte asupra imposibilității de a tipări lucrări simfonice, a dăruit Societății – din caseta sa particulară – suma de 200.000 Lei. Majestatea Sa a spus că privește acest dar, ca un început făcut în vreme în care intervenția bănească a Statului e cu neputință. Comitetul, în unanimitate, hotărăște să se trimită M. S. Regelui, mulțumiri pentru darul primit de Societate.” Deși în ziua de 9 mai 1943 țara noastră se afla în plin război mondial, totuși Societatea Compozitorilor Români își încheia cu succes încă o etapă de realizări privind afirmarea muzicii autohtone în străinătate, tipărirea unor fragmente *De la Matei citire* de Ion Nonna Ottescu, cele mai mari succese realizându-le *Arhiva de Folklore* prin „înregistrările de muzică românească de dincolo de Bug”, atât cu fonograful, cât și cu „aparatele germane, aduse temporar în țară de Ministrul Propagandei.”

Interesant ne apare faptul că Adunarea Generală a decis ca în Comitetul de cenzori să fie reales, un compozitor de muzică ușoară: Gherase Dendrino. Toate cele trei documente poartă semnătura autografă a lui George Enescu, fapt care a determinat păstrarea lor în arhiva Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din București.

Al doilea set de documente însumează o corespondență între D. G. Kiriac și Ministerul Cultelor și Artelor (1924) în problema achiziționării culegerii de *Colinde românești* de către Béla Bartók, o suită de scrisori între Constantin Brăiloiu și Achim Stoia referitoare la metoda culegerilor de folclor și colaborarea cu Arhiva de Folclor a *Societății Compozitorilor Români*, la mânăuirea

fonografurilor moderne, la culegerile din Ardeal și la dorința tânărului folclorist transilvănean (aflat la Paris la *Schola Cantorum*) de a întreprinde culegeri și în Capitala Franței.

Interesantă ne apare adresa către primarul comunei Sâncel, jud. Târnava-Mică, de a i se înlesni cercetarea pe teren a delegatului *Societății Compozitorilor România*, Achim Stoia (4 august 1931), care poartă mențiunea expresă că instituția bucureșteană de află "*Sub Înaltul patronaj ale M.S. Regelui Carol II*". Schimbul de scrisori Brăiloiu/Stoia acoperă o perioadă de aproape un deceniu (1929-1937), timp în care tânărul folclorist îi aranja la Paris unele comisioane (scrisori către colegi de breaslă locali, cumpărare de cărți, piese de schimb pentru fonograf, etc). Epistola din 5 februarie 1937 a rămas în posesia lui Achim Stoia, fiind adresată unui coleg folclorist și profesor („scumpe maestre și distins coleg”) ce efectua o culegere de colinde în zona Putna.

Am adăugat acestei corespondențe o scrisoare din 30 decembrie 1930 a marelui compozitor danez, Vagn Gylding Holmboe (1909-1996), adresată preotului Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, pe care tânărul folclorist oaspete, aflat la Sibiu într-o cercetare științifică în România, i-a trimis-o după primirea revistei "*Izvoarașul*". Copia acestei epistole mi-a arătat-o la Aarchus (când am participat la celebrul Festival muzical internațional din anul 1985), spre a-mi demonstra legăturile sale îndelungate cu țara noastră care au dus la plămădirea unor partituri simfonice și camerale, bazate pe folclorul românesc (*Rumanensk suite*, op. 12, *Sinfonia rustica*, op. 25).

Sperăm ca în corespondența unor membri ai Comitetului vechii Societăți a Compozitorilor Români

(1920) ce va vedea lumina tiparului în numerele viitoare din revista *Muzica*, să apară noi elemente privitoare la viața interioară a acestei instituții de importanță majoră în cultura noastră din prima jumătate a sec XX.

Proces verbal

Adunarea Generală din 5 octombrie 1930

Sunt prezenți D-nii:

*G. Enescu – Președinte
Nonna Otescu – Vice-Președinte
C. Brăilou – Secretar General
S. Nicolescu – Casier Central*

Alessandrescu, Bohociu, Brediceanu, Borgovan, Chirescu, Cuclin, Drăgoi, Elinescu, Enacovici, Ghidionescu, Jora, Golestan, Negrea, Nottara, Pessione, Șt. Popescu, R. Scully. D-l Andreescu – Scheletti- Iași e reprezentat prin D-l C. Brăiloiu; Domide, prin D-l Borgovan; Fuchs, prin D-l Bohociu și Rogalski prin D-l Jora.

Ședința se deschide la orele 12.

Secretarul General roagă adunarea ca în conformitate cu dispozițiunile Legii pentru organizarea pe baze autonome a Teatrelor Naționale și Operelor Române să se procedeze la desemnarea unui reprezentant al S.C.R. în Comitetul de Administrație al Operei Române din Cluj. Potrivit cu articolul din lege, referitor la constituirea consiliilor de administrație, reprezentantul Societății trebuie să aibe domiciliul în Cluj. Ar fi deci, de ales între D-nii Bena,

Negrea, Andreescu-Scheletti – Iași, Klee, ținându-se seamă de faptul că D-nul Klee face parte din personalul Operei.

Secretarul General exprimă părerea că ar fi bine să se prevadă de pe acum cazul, când forma de administrație a Operei din Cluj s-ar schimba, Opera concesionându-se și prin urmare, Adunarea să aleagă o persoană căreia să-i încredințeze și sarcina de a o reprezenta în esențialul Comitet de lectură, al Operei concesionate.

Președintele propune să fie delegat din partea Societății D-l Marțian Negrea, atât în Consiliul de Administrație al Operei Române din Cluj, cât și în Comitetul de lectură, și indiferent de forma de Administrație a Teatrului.

Adunarea cu unanimitatea voturilor celor prezenți, desemnează pe D-l Marțian Negrea, reprezentant al său în Consiliul de Administrație sau Comitetul de lectură al Operei din Cluj.

Secretarul arată apoi că forma de Administrație a Operei Române din București încă nu este hotărâtă, dar este foarte probabilă concensionarea acesteia. Nu este, prin urmare încă vremea să fie desemnat reprezentantul S.C.R. într-un Consiliu de Administrație, foarte puțin probabil. În schimb, oricare ar fi viitorul sistem de Administrație al Operei, va înființa un Comitet de lectură, astfel că desemnarea unui reprezentant al Societății în acest comitet, urmează să fie făcută după acum.

Se procedează la această desemnare, ținându-se seamă întâi de voința unora dintre cei prezenți, de a nu fi desemnați (Alessandrescu, Simeon Nicolescu, Nottara). Sunt înlăturați de asemenea din numărul celor ce ar putea să fie desemnați, D-nii Pessione, angajat al Operei și Otescu, membru de drept. Prin vot secret, obțin: Jora 18 voturi, Cuclin 6 voturi, Brăiloiu 4 voturi și Cucu 1 vot.

D-l Mihail Jora este desemnat ca reprezentant al Societății în Comitetul de lectură al Operei din București.

Secretarul General întreabă apoi în ce fel se va serba aniversarea de 10 ani de la înființarea Societății. După o discuție amănunțită se hotărăște organizarea a 3 concerte: unul de muzică de cameră, unul coral și unul simfonic și eventual o conferință introductivă asupra Societății și trecutului ei. Manifestațiile acestea toate urmează să capete înfățișarea unui festival, care se obicinuiască în străinătate. Cu privire la program, Secretarul General propune și Adunarea admite, să fie dirijat concertul simfonic parte de Maestrul Enescu, parte de autori. Cu privire la alegerea bucăților executate, Adunarea hotărăște ca la concertul simfonic să fie cântate cât mai multe fragmente scurte de autori folosiți, odată pentru a da concertului caracterul rezumativ și sinoptic potrivit unei manifestații jubiliare, apoi spre a împiedica orice fel de nemulțumiri.

Președintele exprimă speranța că membrii Societății vor ști să facă abstracție cu totul de personalitatea fiecăruia, negândindu-se decât la interesele muzicii românești.

Secretarul General propune ca amănunțele programului să fie stabilite de Comitet într-o ședință prezidată de Președintele Societății, ceea ce Adunarea aprobă.

Se hotărăște ca la manifestațiile jubiliare să fie poftit M. S. Regele, care a arătat un deosebit interes pentru activitatea Societății, Familia Regală, Oficialitatea și Presa.

Adunarea mai hotărăște să fie publicat ca prilejul jubileului, un program – buletin mai voluminos cu biografiile autorilor și articole asupra tuturor ramurilor de activitate ale Societății.

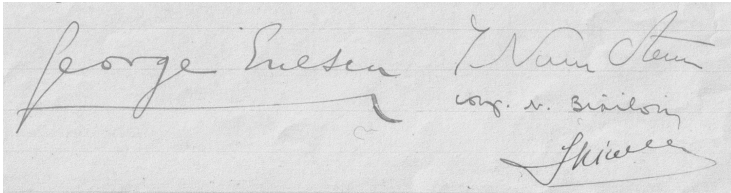
Ținându-se seama de datele la care Președintele ar putea participa, se alege de Adunare, drept date ale Concertelor, zilele de 8, 9 ianuarie și următoarele.

Ședința se ridică la orele 13:45.

Semnează:

George Enescu, I. Nonna Otescu,

Const. N. Brăiloiu, S. Nicolescu

The image shows a photograph of a document with handwritten signatures. On the left, the name 'George Enescu' is written in a large, flowing cursive script. To its right, the name 'I. Nonna Otescu' is written in a similar cursive style. Below these names, the names 'Const. N. Brăiloiu' and 'S. Nicolescu' are written in a smaller, more compact cursive script. The document appears to be a list of attendees or a record of a meeting.

Proces Verbal

Ședința comitetului din 19 octombrie 1931

Sunt prezenți domnii:

*George Enescu - Președinte
I. Nonna Otescu - Vice Președinte
Const. Brăiloiu - Secretar general
Alfred Alessandrescu
I. Chirescu
G. Enacovici
S. Nicolescu - Casier Central*

Asistă domnii:

*N. Constantinescu, directorul biroului de percepere și
Devesel, avocat.*

Ședința se deschide la orele 11: 30, dimineața.

Președintele aduce la cunoștință comitetului că fiind invitat la masă de M. S. Regele, acesta s-a interesat de lucrările S.C.R. și dând ascultare celor spuse de președinte asupra imposibilității de a se tipări lucrările simfonice, a dăruit Societății din caseta Sa particulară, suma de 200.000 lei. Majestatea Sa a spus că privește acest dar, ca un început făcut în vremuri în care intervenția bănească a Statului e cu neputință.

Comitetul în unanimitate hotărăște să se trimită M. S. Regelui, mulțumiri pentru darul primit de Societate.

Secretarul General dă apoi citire cererilor a trei membri aderenți, Domnii: Paschill, Leon, Tănăsescu, să fie primiți printre membrii activi. După o scurtă discuție se hotărăște în unanimitate primirea Dlui. Paschill, respingându-se celelalte două cereri.

Se prezintă apoi cererile de admitere în societate în calitate de membrii activi a Dlor Alfred Mendelsohn și Hartulary Darclée și, în principiu, se admite cererea Dlui Mendelsohn, rămânând ca primirea definitivă a acestui candidat, să aibă loc după terminarea studiilor sale muzicale, încă în curs.

Se iau apoi în considerație, cererile de admitere în calitate de membrii aderenți, următorii trei compozitori: Marks Willy, Socoliu Elena și Szegö Ferdinand. Se hotărăște apoi ca pe viitor admiterea membrilor aderenți să aibe loc numai după depunerea unui examen cu 2 probe; realizarea unui bas și armonizarea unei melodii.

Secretarul General cere apoi pentru Dna Ghika Comănești autorizația de a tipări pe spezele sale, dar cu firma Societății Compozitorilor Români, cântecele de copii, cântate la concertele Societății.

Comitetul aprobă cu unanimitate.

Secretarul General dă apoi citire unei scrisori a Dlui Zirra, prin care acesta cere ca S.C.R. să primească în editura ei, sonata Dsale pentru vioară și pian, a cărei tipărire nu a putut-o acoperi în întregime. Comitetul hotărăște ca înainte de a se lua în fondurile de editură a S.C.R. să se ceară autorului, indicații precise asupra

costului neachitat și de va fi cu puțință, lucrarea nefiind încă trasă pe piatră, o corectură.

D-l Enacovici roagă să se ia asemenea în editura S.C.R. compozițiile sale, tipărite anterior și de a căror desfacere și răspândire Dsa nu se poate ocupa.

Comitetul hotărăște să se primească lucrările Dlui Enacovici, lipindu-se pe copertele lor o etichetă cu mențiunea „Primit în editura S. C. R.”

De acord cu președintele societății, comitetul hotărăște să se dea presei un comunicat, spre a aduce la cunoștința publicului că societatea va sărbători pe Maestrul Enescu printr-un concert dirijat de George Enescu și organizat de Societate împreună cu Sindicatul Artiștilor Instrumentiști și cu corul Carmen, pe programul concertului fiind înscrise prima și ultima lucrare a maestrului, o simfonie inedită și Simfonia III cu cor.

D-l Nonna Otescu expune apoi comitetului înțelegerea ce a avut loc între D-sa și Federația Internațională de concerte dela Roma al cărei președinte este Conte de San Martino, președinte al Academiei S-ta Cecilia și președintele Delegației Italiene la trecutul congres interparlamentar dela București. D-l Otescu fiind chemat de Federala Concertelor să conducă un concert simfonic la Roma în Ianuarie 1932 și având intenția de a dirija un program exclusiv românesc, D-sa, ca vice-președinte al S.C.R. s-a informat asupra posibilității de a organiza în același timp cu concertul simfonic, un concert de muzică de cameră, acesta dat de S.C.R.. Federala internațională de Concerte, prin Conte de San Martino, a răspuns că pune a dispoziția S.C.R. în mod gratuit sala Academiei S-ta Cecilia,

instrumentiștii de acolo, cât și afișajul, astfel că ar fi potrivit să se hotărească organizarea concertului de muzică de cameră. Comitetul aprobă în unanimitate.

Secretarul general roagă apoi comitetul să ratifice propunerea făcută de D-sa comitetului, pentru bustul maestrului Kiriac, ca S.C.R. să contribuie cu 5.000 lei la ridicarea acestui bust. Comitetul aprobă.

Comitetul în unanimitate, reînnoiește delegația de administrare a societății, cu privire la lucrările și cheltuielile curente, dată D-lor I. Nonna Otescu și Const. Brăiloiu, cum și asupra intențiilor de acțiuni prevăzute în art. 18 al. 8 din statute.

La propunerea D-lor Nonna Otescu, Brăiloiu și Constantinescu, comitetul hotărăște să se dea D-lui Leon Algazi, la Paris, însărcinarea de a reprezenta S.C.R. acolo și cu deosebire în raporturile ei cu S.A.C.E.M. și cu Confederația Internațională a Societății de Autori și Compozitori.

D-l Nonna Otescu, vice-președintele, citește 3 scrisori ale D-lui Borgovan dintre care una adresată pe cale particulară președintelui și în copie unora dintre membrii comitetului. Prin aceste scrisori, D-l Borgovan întâi își înaintează demisia din Societate, arătând că a fost înlăturat din postul de cenzor și formulând o seamă de învinuiri cu privire la felul de administrare financiară a Societății pe care o recunoaște corectă, dar o crede nechibzuită și capabilă de a o duce la un faliment atât moral, cât și material. Acestei prime întâmpinări i-a urmat o a doua, prin care D-l Borgovan, revenind asupra primei scrisori de demisie, cere ca această demisiune, împreună cu motivele ei (acuzăția de risipă), să fie pusă la ordinea de zi a celei dintâi Adunări Generale, membrii

Societății fiind stăruitor rugați să fie de față la acea adunare și chemându-se asemenea cenzorii și contabilul.

Comitetul trimițând apoi D-lui Borgovan o invitație de a veni la ședința din 19 Octombrie, a primit de la domnia sa răspunsul că nu înțelege să dea lămuriri comitetului, ci numai Adunării Generale, iar că în cazul când comitetul n-ar sesiza Adunarea, domnia sa își va menține demisia.

D-l Otescu arată că în fapt acuzațiile D-lui Borgovan n-au nici un obiect real, deoarece primesc o gestiune încheiată, ratificată de Adunarea Generală și de D-l Borgovan însuși, în calitate de censor; că de altfel, critici privind administrarea Societății, nu ar fi putut fi formulate de D-l Borgovan ca censor, ci numai ca membru al Societății în fața Adunării Generale, la care domnia sa a fost stăruitor invitat de către D-nii Brăiloiu și Constantinescu să-și expue punctual de vedere, invitație căreia D-l Borgovan nu a socotit cu cale să-i dea urmare, după cum refuză astăzi să apară în fața comitetului. D-l Otescu mai arată că este cu totul neadevărată afirmația că D-l Borgovan a fost cu știință înlăturat din postul de censor: potrivit statutelor urma să fie aleși, ca în fiecare an, 3 cenzori, iar alegerea s-a făcut asupra unei liste pe care figurau și cenzorii anului expirat, deci și D-l Borgovan, care a căzut. D-l Otescu arată apoi că D-l Borgovan a cerut cu deosebită insistență economii, din clipa când apropiindu-se termenul contractului S.C.R. cu proprietarii imobilului Adriatica, domnia sa a voit să închirieze societății un apartament în imobilul său, mult mai puțin spațios, deci mult mai ieftin, dar din nefericire cu totul insuficient. Pentru a izbuti această tranzacție, domnia sa nu s-a sfiit să ofere D-lui Director Constantinescu un comission,

fapt despre care acesta a înștiințat de pe atunci pe D-nii Otescu și Brăiloiu printr-o scrisoare vizată de ei la 7 Martie pe care D-l Borgovan l-a recunoscut față de D-l Otescu, contestând numai quantumul procentelor diferite (5% în loc de 10%).

D-l Otescu spune că astfel stând lucrurile și D-l Borgovan, refuzând constant să dea seamă de acuzațiile aduse de domnia sa celor ce administrează societatea, spusele domniei sale pot fi privite ca încercări de a discredita pe aceia prin a căror muncă societatea trăiește și lucrează. A spune că societatea trebuie să rămână „săracă și curată”, că ea urmărește prin biroul său de percepere „socoteli negustorești”, înseamnă a insinua că dezinteresarea cu care este condusă societatea, nu este reală, când din potrivă, numai activității nerăsplătite a celor însărcinați cu această administrare i se datoresc toate rezultatele obținute pe feluritele tărâmurii de muncă (tipărituri, concerte, folclor etc). Neavând nici un fond real și fiind de natură a clătina încrederea de care s-a bucurat conducerea societății până acum, atât D-l Otescu, cât și D-l Brăiloiu socot că sunt îndreptățiți de a cere asimilarea acuzațiilor D-lui Borgovan cu acele acțiuni potrivnice interesului societății, pentru care statutele prevăd sancțiunea excluderii. D-l Otescu spune că numai datorită stăruințelor președintelui care propune primirea simplă a demisiei, domnia sa și Secretarul General, renunță să ceară sancțiunea excluderii, punându-se la vot primirea demisiei D-lui Borgovan.

După o scurtă explicație a D-lui George Enescu, președinte, care arată că simpla prezență a domniei sale și a celorlalți conducători este o eficiență cheazășie de

corectitudine absolută, comitetul, în unanimitate, primește demisia D-lui Borgovan.

Secretarul General aduce apoi la cunoștință comitetului că societatea a primit din partea D-lor Gociu și Alber o ofertă de a participa cu suma de 120.000 lei la înjgheizarea unei întreprinderi de film sonor, suma cerută având drept scop să ajute la instalarea unui mic studio. Societatea ar urma să primească în schimb, atâta vreme cât ar dăinui întreprinderea proiectată, copii după toate filmele de interes folcloric înregistrate de întreprindere, până la concurența unui metraj de 2500, fiind înțeles că înregistrările de natură folclorice vor fi făcute numai sub supravegherea S.C.R., neînregistrând decât numai cele indicate de ea. Înregistrările de muzică românească cultă ar urma să fie făcute și ele, după indicațiile și potrivit cu directivele date de S.C.R. și folosindu-se cu precădere muzica de compozitori români, pentru scenele teatrale (sketch-uri etc) astfel că s-ar dobândi un mijloc nou de editare, pentru muzica scrisă de compozitorii români.

Comitetul după o scurtă discuție, autoriză pe D-nii I. Nonna Otescu, Constantin Brăiloiu și avocat Devesel să cerceteze posibilitatea acordului oferit și să încheie acest acord, dacă îl vor socoti favorabil.

Ședința se ridică la orele 13:15.

Semnează:

*George Enescu, S. Nicolescu, I. Nonna Otescu,
Ioan D. Chirescu, Const. N. Brăiloiu, Alfred
Alessandrescu, George Enacovici*

7. Van den Berghe
corp. n. Brilon
Georgescu
Toand. Chiriac
Sep. Alexandru

Proces Verbal

Aduarea Generală din 9 mai 1943

Sunt prezenți D-nii:

George Enescu – Președinte

Mihail Jora – Vice-Președinte

Const. Brăiloiu – Secretar General

Mihail Andricu, Bohociu Ion, Brediceanu Tiberiu, Borgovan Ion, (Chirescu Ion) repr. prin procură de D-l C. Brăiloiu, Constantinescu Mihail, Croitoru Ion, (Drăgoi Sabin) repr. prin procură de D-l M. Jora, Elinescu Petre, G. Georgescu-Teologu, Ion Ghiga, Jelescu Paul, Lipatti Dinu, Mânzatu Ion, Morozov Ion, Marțian Negrea, Niculescu Gheorghe, (Nottara Const) repr. prin procură de D-l Ion Borgovan, Paiul Sergiu, Paschill Iosif, Popovici Vasile, (Voicu I. M.) repr. prin procură de D-l C. Brăiloiu, Teodosiu Lucian, Vasilescu Ion

Ședința se deschide la orele 11:15

Președintele arată că neîntrunindu-se numărul de membri la prima convocare, Aduarea deliberează valabil, cu numărul celor prezenți.

Președintele dă cuvântul Secretarului General pentru darea de seamă a comitetului asupra activității Societății pe anul 1942.

Secretarul General arată că în materie de concerte, în acel an, activitatea Societății a constat mai ales în colaborarea cu Ministrul Propagandei, care prin organizarea de concerte, de turnee ale soliștilor români, a dat muzicii românești, foarte

întinse posibilități de manifestare, dincolo de hotare, în parte și prin schimburi de programe întregi, asemenea celor practicate mai înainte de Soc. Compozitorilor, cu mijloace mult mai modeste. Cu concursul Soc. Compozitorilor, s-au realizat astfel importante progrese în afirmarea muzicii noastre în străinătate.

În ceea ce privește editura, este aproape sfârșită tipărirea plănuită a celor două fragmente din "De la Matei citire" de I. Nonna Otescu și numai dificultățile vremii actuale, au întârziat apariția până acum.

Arhiva de folclor și-a continuat asemenea activitatea, deși greutățile actuale, de deplasare au stingherit într-o mare măsură realizarea tuturor proiectelor.

Fără îndoială, cele mai de preț documente adunate de arhivă, în cursul exercițiului trecut, sunt înregistrările de muzică românească de dincolo de Bug, făcute de Secretarul General însuși, cu concursul Institutului central de statistică și al Consiliului de patronaj, atât la fața locului cu ajutorul fonografului și, la București, cu aparatele germane, aduse temporar în țară de Ministerul Propagării.

Ia apoi cuvântul D-l Simeon Nicolescu care dă citire raportului cenzorator, conform cu actele repuse la dosarul Adunării Generale.

Cu unanimitate de voturi, Adunarea aprobă bilanțul și contul de gestiune pe anul 1942.

Cu unanimitate de voturi, Adunarea dă descărcare comitetului de gestiunea sa.

Examinând proiectul de activitate și proiectul de buget pe anul 1943, adunarea după o scurtă discuție, le aprobă deasemenea cu unanimitate de voturi.

Procedându-se apoi la alegerea comitetului de cenzeni, comitetul primește candidaturile D-lor Bohociu, Croitoru, Ghiga, Jelescu.

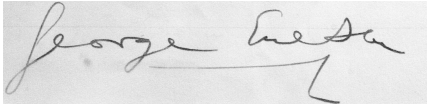
Prin vot secret obțin: D-l Bohociu – 22 de voturi; D-l Jelescu – 13 voturi; D-l Croitoru – 10 voturi; D-l Ghiga – 7 voturi.

Sunt declarați aleși D-nii Bohociu și Jelescu.

Pentru locul al treilea, rezervat unui membru aderent, Adunarea, în lipsa altor candidaturi, declară cu unanimitate reales, pe D-l Dendrino. Președintele, declarând lucrările Adunării încheiate, propune celor prezenți - care primesc cu aclamații - trimiterea unei telegrame omagiale, M. S. Regelui Mihai I, patronul Soc. Compozitorilor Români.

Ședința se ridică la orele 13:45

George Enescu

A handwritten signature in cursive script, reading "George Enescu". The signature is written in dark ink on a light-colored background.

Arhivele Statului. (Arte.) Dosar 101/1924 fasc. 1

Domnule Ministru,

Am primit însărcinarea din partea Ministrului Cultelor și Artelor ca să adun material de folklor muzical românesc.

- În acest scop am recomandat Ministerului, Cîntecele populare, melodii și versuri, adunate din Bucovina de d. Al. Voevidca din Cernăuți. Din cele 3000 de cîntece, Minist. a angajat pentru suma de 25000 lei, în iulie a. c., 135 melodii populare culese și notate de dl. Al. Voevidca și armonizate pentru voce și pian sau pentru cor de către d. Eusebiu Mandicevschi, profesor la Conservatorul din Viena. Acestea au fost înaintate Ministerului prin cererea d.lui Voevidca, înregistrată la Nr. ... din 26 Decembrie 1923.

Pentru restul melodiilor, acestea fără acompaniament, a rămas ca Ministerul să decidă în viitor.

- S-a mai pus la dispoziția Ministerului un număr de aproape 100 melodii, culese și notate de d. D. Cuclin, căruia i-am dat 10000 lei din suma de 30000 lei, ce mi s-a încredințat de Minister pentru cheltuelile ocazionale cu culegerea cîntecelor. Aceste melodii au fost depuse la Minister în toamna anului 1922.*

- În urma corespondenței ce am avut cu profesorul și compozitorul Béla Bartók de la Budapesta, d.sa s-a hotărât să cedeze Ministerului întreaga sa culegere de cîntece românești în număr de vr'o 2000 mii melodii. Se hotărîse să dea mai întâi Colindele și apoi Cîntecele culese din Ardeal și alte regiuni de peste munți, dar atît corespondența cît și raportul cu rezoluția d.lui Ministru nu se mai găsesc în Minister și lucrării

acesteia nu i s-a mai dat curs. [Date la direcția Contabilității] (precizare cu creion, adaos).

Tot d. Bartók intervenise la Casa de editură „Drei Masken” din München să cedeze Ministerului o ediție românească a Cîntecelor din Maramureș. S-a urmat o corespondență între Casa de editură și Minister. Se ajunsese la un aranjament pentru cedarea ediției, dar lucrarea s-a oprit.

Lucrarea folcloristică a d-lui Bartók este cea mai interesantă, scrisă în deplină cunoștință de cauză și în mod foarte conștiincios, întrucît d. B. Bartók este un compozitor cu renume universal. Ar fi păcat să se piardă acest material foarte prețios pentru noi și am speranța că Onor Minister va face demersurile necesare pentru căpătarea tuturor cîntecelor populare românești adunate și notate de dl. Bartók.

- S-a mai dat însărcinare d-lui Tiberiu Brediceanu de la Brașov pentru culegere de cîntece din Banat.

- Subsemnatul sînt în lucru la culegerea cîntecelor din vechiul regat.

Părerea mea este că adunarea acestui material este foarte utilă pentru noi. Pe de o parte va servi ca material documentar pentru studiile etnografice, iar pe de altă parte cunoscîndu-se de aproape cîntecul nostru popular, cu vremea va contribui la dezvoltarea artei muzicale românești.

Întrucît editarea cîntecelor populare de către Minister ar cere de la Minister cheltueli foarte mari, fiind o lucrare vastă și de continuare; apoi, astfel de lucrări, depozitate la Minister, neputînd fi la îndemîna celor interesați, sînt de părere că materialul adunat să se cedeze Academiei romîne, care are un început de asemenea lucrări unde nu putea sta în bună păstrare,

unde nu putea fi cercetate ușor de către cei ce se interesează de asemenea lucrări, și de unde s-ar putea răspîndi cu folos.

Aceasta fiind situațiunea adunării folclorului muzical în momentul de față, respectuos vă rog, d-le Ministru, a hotărî cele de cuviință.

Binevoiți vă rog, Domnule Ministru, a primi asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

D. G. Kiriac

Profesor la Conservatorul de Muzică din București

31 Decembrie 1923

Dlui Ministru al Cultelor și Artelor

Pe această referare a lui D. G. Kiriac, Ministrul Cultelor și Artelor Al. Lapedatu a pus la 10 martie 1924 următoarea rezoluție:

10 III 1924

Pentru lucrarea d.lui Voevidca și d-lui Mandicevschi se va plăti fiecăruia jumătate din suma de lei 25000 de mii consemnată sub recep. Casei de Depuneri Nr. 34416/1924. Ordonanța pentru d. Mandicevschi se va face pe numele d-lui Const. Mandicevschi, dir. gl. al Bibl. Universității din Cernăuți.

Manuscrisele lucrării Voevidca-Mandicevschi se vor depune spre păstrare la Academia romînă cu care subscrisul va lua înțelegere în privința folosirii și eventualei lor publicări. Pentru colecția d-lui B. Bartók și celelalte, d. Kiriac este rugat să binevoiască să ne facă nouă propuneri.

Al. Lapedatu

În consecință, după un schimb de corespondență cu Béla Bartók, D. G. Kiriac înaintează Ministerului Cultelor și Artelor, la 20 iunie 1924, următoarele precizii și propuneri. Raportul de mai jos al lui D. G. Kiriac cuprinde în sinteză însuși conținutul cu vederile personale ale lui Béla Bartók, legate de achiziționarea și tipărirea materialelor sale folclorice de către Statul român.

Arhivele Statului.Arte.101/1924 fasc. 1.

Domnule Ministru

Privitor la culegerea de cântece populare din Ardeal a profesorului Béla Bartók, am căpătat de la dânsul următorul răspuns pe care îl supun apreciațiunii dumneavoastră.

Domnul Bartók pune la dispoziția Ministerului deocamdată "Colindele", și apoi, pe urmă, întreaga colecțiune de aproape 2000 melodii.

Cedează Ministerului Artelor „Colindele” pentru suma de 24.000 lei plătiți în dolari.

Volumul colindelor va cuprinde două părți. În prima parte intră 420 melodii cu versurile primei strofe din fiecare colindă sub note, iar în partea a doua textul complet al colindelor.

Manuscriptul îl poate da în primăvara următoare (1925), și pentru a putea începe din vreme punerea în ordine a lucrării, cere din partea Ministerului un angajament formal.

În privința modalității de plată, având în vedere posibilitatea schimbării valorii banului, este de părere ca Ministerul îndată ce va angaja lucrarea, să depună suma de 24 mii lei în dolari la Legația română din Budapesta, iar când lucrarea va fi gata, autorul s-o depună la Legație în schimbul muncii depuse.

Acestea fiind condițiile în care domnul Bartók cedează Ministerului colecțiunea de colinde, vă rog, Domnule Ministru, a decide cele ce veți crede de cuviință.

Pentru cazul când Ministerul va intra în corespondență pentru angajarea acestei lucrări, dau aici adresa:

Dl Béla Bartók, compozitor și profesor la Academia de muzică, Szilágyi, tér. 4 – Budapesta

Primiți, vă rog, Dl. Ministru, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

D.G. Kiriac,
Profesor la Conservatorul de muzică din București,
57 Str. Sfinții Voievozi.

20 iunie 1924

(Rezoluția Ministerului)

24.VI.1924

Se aprobă propunerea ce privește colindele. Suma de lei 24.000, transformată în dolari, se va trimite în depozit la Legația română din Budapesta, potrivit cererei. Plata de la articolul 90.

Al. Lapedatu

Ca urmare, s-a trimis lui B. Bartók la 31.VIII.1924 comunicarea aprobării condițiilor. De asemenea s-a expediat adresa nr. 32650/14 august 1924 către Ministrul Plenipotențiar al României la Budapesta, prin care îl înștiințează că primește în depozit suma aprobată de 24.000 în contul profesor Béla Bartók, transformați în dolari, și să-i numere acești bani, sub luare de adeverință îndată ce autorul va preda lucrarea.

AUTOR : Constantin Brăiloiu
DESTINATAR : Achim Stoia
LIMBA : Română
LOCUL ȘI DATA : București, 3 august 1931
MANUSCRIS dactilografiat, 1 pg.
COTA : Colecția particulară Achim Stoia

București, 3 august 31.

Dragă Stoia,

Trecînd prin București – unde stau 2 zile – spre a mă îndrepta către Moldova, găsesc scrisoarea ta. Îți trimet recomandația cerută și totodată un exemplar al broșurei scoase după “Boabe de grâu” și un exemplar al “Colindelor” tipărite de Academia de Muzică Religioasă , în care te vei afla la loc de cinste. Pentru aceasta din urmă îmi vei trimete o chitanță. Sper că mica “metodă de folklore” te va ajuta în lucrările ce le faci acum.

Îmi pare bine că te-ai electrizat definitiv pentru muzica populară. Ardealul de Sus se aprinde greu, dar cu teimei. Cu cît vei merge, te vei convinge mai adînc, că numai prin cultura noastră țărănească – din nefericire săpată de sus de dragul unor gogorițe progresiste – însemnăm și noi ceva în lumea asta mare. Cu armele Occidentului n-avem nici o șansă de a bate Occidentul și va trece multă vreme pînă vom înceta de a fi o caricatură sau, în cel mai fericit caz, o copie fără importanță a Apusului. Ți-o spune unul care a văzut acest Apus. Beethoven e mare. Dar mai este pînă la un Beethoven valah. Lucrează deci înainte și la fiecare melodie frumoasă care ai scăpat-o de pieire, fii sigur că ai făcut ceva de seamă pentru noi toți.

Cu tot binele
Const. N. Brăiloiu
Ai cilindre?

AUTOR: Const. N. Brăiloiu
DESTINATAR: Redacția Izvoarașul
LIMBA: română
LOCUL ȘI DATA: București, 18 august 1925
MANUSCRIS
COTA: Colecție particulară

Onor. redacțiunii revistei Izvoarașul

Vă rog să binevoiți a-mi adresa contra ramburs colecțiunea de la apariție a revistei d-voastre de muzică populară, împreună cu publicațiunile de folklor ce-au apărut prin îngrijirea d-voastră.

Cu deosebită stimă

Const. N. Brăiloiu
profesor la Conservatorul
din București

București, strada Brutari 33. - 18 August 25

AUTOR: Constantin Brăiloiu
DESTINATAR: Achim Stroia
LIMBA: Română
LOCUL ȘI DATA: București 25 iunie 1928
MANUSCRIS ORIGINAL, în cerneală, 3 pg.
COTA: Colecția particulară Achim Stroia

Dragă Stoia: ai fost de două ori băiat cuminte, odată că te-ai interesat de ce te rugasem, apoi că mi-ai scris lămurit cum șade treaba și nu m-ai dus degeaba pe drumuri. Înțeleg foarte bine ce spune prietenul de la Poiana Sibiului și îmi pare rău că nu te pot ajuta cum aș vrea în pornirea ta spre cîntecul popular. Mi-ar fi drag să am destule aparate ca să pot da la toți acei care-i cred capabili de a duce mai departe știința asta. N-am milioanele oficiale, dar aș cumpăra aparate și suluri de aș ști de unde. Vezi de cercetează pe la Sibiu, poate a mai rămas vreun Edison după vremuri.

Eu n-am aci decît 2 aparate de care nu mă pot despărți. Al 3-lea a venit de la Galați.

Pe Breazul l-am căutat de multe ori la minister, dar nu l-am putut găsi. O fi plecat din București.

Nu te descuraja totuși. Cu vremea o să aranjez eu lucrurile. Scrie după auz și la "Iarnă", cum zice prietenul din Poiana, pe la Crăciun, de nu viu eu îți făgăduiesc că totuși vei avea un aparat să culegi colinde și cîntece.

Cu bine, dragă Stoia și la revedere
Const. N. Brăiloiu
Buc. str. Solon 6

Ps.

Amintirile mele dlui. Timotei Popovici

x x x

Cînd vei nota cîntece populare ia seamă la următoarele 2 lucruri mai ales:

- 1) Nu te sinchisi de măsură cînd cîntecul nu merge „tempo giusto” ca cele de joc și unele colinde;
- 2) Bagă de seamă că poporului nu-i place să simtă spațiu între sunete, ci le leagă pe toate, fie prin

portamento, fie prin anticipări:
vei întîlni deseori de pildă, un „Vortrag” de felul

acesta iar nu pur și simplu.

Acestea trebuiesc notate cu orice chip.

AUTOR: Constantin Brăiloiu
DESTINATAR: Primarul comunei Sîncel
LIMBA: Romînă
LOCUL ȘI DATA: București 4 august 1931
MANUSCRIS dactilografiat, semnătura
autografă în cerneală, 1 pg.
COTA: Colecția personală Achim Stoia

SOCIETATEA COMPOZITORILOR ROMÎNI
Sub înaltul patronaj al M. S. Regele Carol II

București 4.8.31

Domnule Primar,
Domnul Achim Stoia, purtătorul acesteia, este
însărcinat de Societatea Compozitorilor Romîni cu
întocmirea unei culegeri de cîntece populare din Sudul
Ardealului; dsa. va trece în cursul călătoriei sale prin
satul Sîncel, unde va cerceta unele probleme locale ale
muzicii populare.

Nu ne îndoim, domnule primar, că veți binevoi
să dați domnului Stoia prețiosul dv. concurs moral,
pentru care vă exprimăm de acum călduroasele noastre
mulțumiri.

Secretar general
Const. N. Brăiloiu

D-sale
Domnului Primar al comunei Sîncel, jud.
Tîrnava Mică

AUTOR: Constantin Brăiloiu

DESTINATAR: Achim Stoia

LIMBA: Română

LOCUL ȘI DATA: [București] 24 ianuarie 1932

MANUSCRIS original, în cerneală, 1 pg.

COTA: Colecția personală Achim Stoia

24.1.32

Dragă Stoia: nu înțeleg. Vii la București sau faci culegere la regimentul 86 inf.? Te rog să iei o hotărâre, ca să știu cum să-ți intru în voe. Acum cred că te-ai mai deprins cu cazarma, când ai văzut că obișnuit omul nu moare la serviciul militar. De intrigile de la București (de vor fi?) nu te ocupa. Mergi drept înainte: stîng, drept, stîng, drept...

În chestia Oancea nu pot face nimic, de vreme ce dl. Oancea [Nicolae-n.n.] nu e membru la noi. Dealtfel îl cunosc și mă mir că nu mi-a scris de-a dreptul.

Scrie ce vrei și rămîi cu sănătate.

Const. N. Brăiloiu

AUTOR: Constantin Brăiloiu

DESTINATAR: Achim Stoia

LIMBA: Română

LOCUL ȘI DATA: București, 18 septembrie 1934

MANUSCRIS: original, în cerneală, 1 pg.

COTA: Colecția particulară Achim Stoia

Buc.18.9.34

Dragă Stoia,

Din scrisoarea ta înțeleg mai întâi un lucru: că s-au rătăcit cele dintii transcrieri date mie. Al doilea rând e în adevăr la mine și am mai revăzut și copiat din ele.

Ești sigur că nu le-ai luat înapoi pe cele dintii?

Deocamdată n-ai să poți lucra la Paris, nimic cu privire la folclor. Poate mai târziu, când te vei fi așezat mai temeinic în munca de acolo, să te poți folosi de un fonograf lăsat de mine la un prieten, ca să duci mai departe începutul bun, dar cam sărac făcut aici, voi vedea; și de se va cere, îți voi aduce o diafragmă când voi veni pe acolo.

Așa stînd lucrurile, trimete-mi tot ce ai acolo, ca deocamdată materialul să fie complet aici. Nu uita nici interogatoriul de mort, de care este nevoie. Voi căuta să capăt fișele de informator prin fratele tău, care a fost la mine și ale cărui nume și adresă, te rog să mi le scrii, că le-am uitat. Aș fi foarte bucuros de altă parte, dacă mi-ai putea arăta numele informatorilor care n-au fost fotografiați.

Am auzit că [Jean - n.n.] Bănescu, absolvent al Academiei de Muzică Religioasă, îți va ține hangul la Paris. Mă bucur pentru el că a fost trimis acolo.

M-ar interesa să știu ce faci și ce gîndești. Dacă ai vreme, scrie când și când.

Trimete și jocurile, să le bag la dosar.

Mult bine,

Const. N. Brăiloiu

AUTOR: Constantin Brăiloiu
DESTINATAR: Profesor universitar (?), prin
amabilitatea lui Achim Stoia
LIMBA: Română
LOCUL ȘI DATA: București, 5 februarie 1937
MANUSCRIS: original, în cerneală, 1 pg.
COTA: Colecția particulară Achim Stoia

5.II.37

Stimate dl. profesor și scump coleg,
Alăturat veți găsi o fotografie care vă va aminti
de un drum spre Vrancea, iar când o veți primi,
bănuiesc că vor fi sosit la Focșani și manualele, trei,
cerute de dv. spre citire și judecare.

Rapidul m-a adus cu bine la București, împreună
cu poverile.

De la Ucea de Sus nu mai am nici o veste, dar
aflu că maestrul Marcel Botez împreună cu asociația D-
sale e turistico-corală, culege izbînzi prin Germania de
Sud și Franța.

Cînd veți termina culegerea colindelor din Putna
etc. nu uita să faceți o copie, spre a fi cumpărată de SCR.
pentru fondul său, zis "Auxiliar" (inclusiv "kipsul" se
înțelege.....)

Cu rugămintea unei confirmări a primirii celor
amintite, vă rog să primiți, scumpe maestre și distins
coleg, asigurarea simțămintelor mele cele mai alese.

Const. N. Brăiloiu

Ați început lecțiile cu tânărul fiu al Dlui inginer șef?

AUTOR: Const. N. Brăiloiu
DESTINATAR: Redacția Izvoarașul
LIMBA: română
LOCUL ȘI DATA: București, 18 august 1925
MANUSCRIS
COTA: Colecție particulară

Onor. redacțiunii revistei Izvoarașul

Vă rog să binevoiți a-mi adresa contra ramburs colecțiunea de la apariție a revistei d-voastre de muzică populară împreună cu publicațiunile de folklor ce-au apărut prin îngrijirea d-voastră.

Cu deosebită stimă
Const. N. Brăiloiu
profesor la Conservatorul din București
București, strada Brutari 33 - 18 August 25

AUTOR: Vagn Gylding Holmboe* (student danez)

DESTINATAR: Preotul Gh. N. Dumitrescu-Bistrița

LIMBA: germană

LOCUL ȘI DATA: Sibiu, 30. XII. 1930

MANUSCRIS AUTOGRAF

COTA: Colecția particulară Gh. N. Dumitrescu-Bistrița

Sehr geehrter Herr Pfarrer!

Nachdem ich seit längerer Zeit krank bin, habe ich es immer hinausgeschoben Ihnen diesen Brief zu schreiben. Aber nun möchte ich nicht länger warten und Ihnen für die grosse Freundlichkeit danken, welche Sie mir durch die Übersendung der Zeitschrift "Izvorașul" bereitet haben.

Es ist viel interessantes Material für meine Studien der rumänischen Volksmusik darin, und ich möchte Sie, geehrter Herr Pfarrer, um die Liebenswürdigkeit bitten mir mitzuteilen ob ich ältere

* **Vagn Gylding Holmboe** (1909–1996) a fost un compozitor și profesor de origine daneză care a scris preponderent în stilul neoclasic. După ce și-a terminat studiile la Royal Danish Academy of Music - Copenhaga s-a mutat la Berlin, unde a continuat să studieze alături de Ernst Toch. În 1934 s-a însurat cu o pianistă româncă, Meta Graf, și s-a mutat înapoi în Danemarca, devenind profesor la Conservatorul din Copenhaga. Holmboe i-a avut ca studenți pe Per Nørgård, Ib Nørholm, Bent Lorentzen, Arne Nordheim, Egil Hovland și Alan Stout. Creația sa numără peste 200 de lucrări, printre care 13 simfonii, 3 simfonii de cameră, 4 simfonii pentru coarde, 20 de cvartete pentru coarde, numeroase concerte pentru diferite instrumente, o operă, muzică corală etc. Este considerat a fi cel mai important simfonist de origine daneză după Carl Nielsen (n.red.).

Jahrgänge bei Ihrem Verlag bestellen könnte und auf wieviel sich ein Jahresabonnement, mit Zusendung nach Dänemark, stellen würde.

Für Ihre Liebenswürdigkeit nochmals
meinen herzlichsten Dank, Ihr

Vagn Gylding Holmboe
Sibiu, Strada Teutsch no. 9